

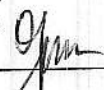
Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”

Domeniul major de intervenție 2.1 “Tranziția de la școală la viața activă”

Titlul proiectului: *EURO-CLIO Program de practica pentru studenti in management de patrimoniu istoric, diplomatie culturala, turism cultural*
Contract nr. POSDRU/161/2.1/G/136979

Realizat: Coordonator general de practică Conf. Univ. Dr. Tatomir renata-Gabriela 	Avizat: Manager de proiect Prof. Univ Dr. Ștefan Păun
---	---

A 12.1 Luna Septembrie 2015

A 12.1 Crearea unui website al proiectului care sa contina toate informatiile relevante precum si facilitati de comunicare

Conf. Univ. Dr. Renata Tatomir – Coordonator general de practică

Informații relevante cu privire la Patrimoniul Cultural Național al României¹

Patrimoniul Cultural Național al României

Patrimoniul Cultural Național reprezintă ansamblul resurselor moștenite, identificate ca atare, indiferent de regimul de proprietate asupra acestora, și care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor aflate în continuă evoluție; patrimoniul cultural național cuprinde toate elementele rezultate din interacțiunea dintre factorii umani și naturali, de-a lungul timpului.

Unitatea acestui domeniu și a subdomeniilor care îl alcătuiesc nu a fost întotdeauna evidentă. Ea a devenit perceptibilă, pe plan mondial, abia în ultimele patru decenii, constatându-se statistic faptul că măsurile luate în unul dintre subdomenii interacționa cu celelalte. Astfel, este înțeles faptul că orice acțiune asupra uneia dintre componentele patrimoniului are influență

¹ Extras din Strategia Patrimoniului Cultural Național a Ministerului Culturii, pp. 10-13, <http://www.cultura.ro/uploads/files/StrategiaPCN.pdf>

asupra altor componente aflate în aceeași arie geografică, indiferent dacă acestea sunt sau nu ărți ale patrimoniului natural sau cultural, ale patrimoniului material sau imaterial, ale patrimoniului mobil sau imobil.

Pe de altă parte, din rațiuni care țin de o mai logică și coerentă administrare a patrimoniului, au fost concepute reglementări de natură juridică și norme având scop funcțional, care permit gestionarea bunurilor de patrimoniu de același tip, prin aceleași metode, indiferent de aria geografică în care acestea se găsesc. Așadar, avantajul unei asemenea concepții privind patrimoniul este acela că el duce la evidențierea unor politici care trebuie să facă parte dintr-o strategie națională privind **conservarea, administrarea și punerea sa în valoare**, atât la nivelul unităților regionale, cât și la cel al categoriilor de bunuri. Pentru a asigura succesul unei atare strategii, aceste politici publice trebuie intercorelate, astfel încât să permită o dezvoltare armonioasă a teritoriului și o punere în valoare echilibrată a resurselor culturale și naturale ale țării.

Prioritățile generale ale Ministerului Culturii și Cultelor privind *Patrimoniul Cultural Național* :

- *Realizarea evaluării și asigurării* bunurilor din patrimoniul cultural național prin *Inventarierea Patrimoniului Cultural Național* reprezintă fundamentul politicilor publice în domeniul patrimoniului și are drept consecințe implicite cunoașterea și creșterea gradului de protecție al patrimoniului. Se vor folosi toate acele mijloace tehnologice care permit gestionarea eficientă a acestui tip de informație (tehnologia GIS, aplicații informatice specializate pentru gestiunea muzeelor etc.).

- *Codul Patrimoniului Cultural Național* va reprezenta sinteza experienței de aproape cinci ani de aplicare a legislației privind protejarea monumentelor istorice și a siturilor arheologice, a patrimoniului cultural național mobil, patrimoniului imaterial, perioade în care legislația existentă a fost periodic modificată și completată au pus în evidență unele necorelări în definirea unor termeni, denumiri de acte sau documente pe care Ministerul Culturii și Cultelor sau instituțiile sale le emit. Corelarea Codului Patrimoniului Cultural național cu Codul Construcțiilor în domeniul protejării patrimoniului imobil (monumentelor istorice).

- *Realizarea unui sistem informațional operativ și eficient* între instituțiile din subordinea Ministerului, dar și cu alte instituții cu atribuții în domeniul protecției patrimoniului (Poliție, Vămi, Poliție de frontieră).

- Realizarea unui amplu program de popularizare a patrimoniului, cu accent deosebit pe categoriile înscrise în diferitele liste ale UNESCO (patrimoniul imobil și cel imaterial) și europene.

- Finalizarea setului de norme și reglementări de aplicare a legislației existente.

- Asigurarea spațiilor și a condițiilor tehnice necesare pentru funcționarea instituțiilor subordonate.

- Asigurarea spațiilor necesare și a condițiilor tehnice și de conservare a fondurilor aflate în arhiva gestionată de Institutul Național al Monumentelor Istorice. Cu această ocazie, urmează ca întregul sistem al protejării patrimoniului cultural național să fie corelat și cu unele prevederi din reglementări europene și internaționale.

Priorități în sub-domeniile Patrimoniului Cultural Național - o mare parte dintre acestea se regăsesc în *Strategia de contracarare a acțiunilor care generează efecte negative asupra protejării și conservării patrimoniului cultural național*:

- sporirea numărului de angajați pentru a răspunde nevoilor reale identificate;

- specializarea personalului (în domeniul monumentelor istorice, unde e vorba de verificarea proiectelor și execuției pe șantier este necesară angajarea unor profesioniști deja pregătiți în domeniul restaurării monumentelor istorice și urbanismului, iar acest lucru nu e posibil decât prin crearea unui corp de specialiști în domeniul protejării monumentelor, cu un statut și o salarizare diferite de cel al funcționarului public bugetar);

- sprijinirea înființării de școli / cursuri de calificare, specializate pentru meserii din domeniul restaurării și crearea, în cadrul ONMI a unui corp propriu de muncitori calificați, care pot interveni prompt în cazul intervențiilor urgente de salvare a monumentelor în pericol;

- dotarea cu aparatură necesară;

- inventarierea și evaluarea bunurilor patrimoniului cultural național;

- asigurarea spațiilor pentru serviciile deconcentrate și Direcției Monumentelor Istorice atât pentru funcționare cât și pentru arhivarea documentațiilor;

- armonizarea legislației și realizarea Codului Patrimoniului Cultural Național;

- actualizarea permanentă a bazelor de date.

Părțile implicate în implementarea Strategiei

Părțile implicate în implementarea strategiei Ministerului Culturii și Cultelor în domeniul protejării monumentelor istorice, după caz, sunt:

- instituții ale autorităților publice centrale dintre care: Ministerul Transporturilor, MDLPL, MIMMCTPL , Ministerul Internelor și Reformei Administrative, respectiv: Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul de Stat în Construcții, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul Afacerilor Externe și serviciile deconcentrate ale acestora.

- Autoritățile publice locale / județene și instituțiile subordonate ale acestora.

- Instituțiile deconcentrate sau subordonate ale Ministerului Culturii și Cultelor, respectiv, Direcțiile Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național și a municipiului București, precum și cele subordonate, specializate precum: Institutul Național al Monumentelor Istorice și Oficiul Național al Monumentelor Istorice, Institutul de Memorie Culturală (cIMeC), CSCDC, CPPC, muzee, universități și institute de arheologie ale Academiei Române, Centrul pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale, Centrele de Cultură.

- Organizațiile neguvernamentale constituite în România, dintre care Comitetul Național ICOMOS, Uniunea Națională a Restauratorilor de Monumente Istorice din România, Asociația Restauratorilor de Monumente Istorice din Transilvania, Uniunea Arhitecților din România, Ordinul Arhitecților din România, Registrul Urbaniștilor din România, Asociația Colecționarilor de Artă, Asociații susținătoare ale instituțiilor muzeale.

Rolul MCC și al instituțiilor publice în domeniu este acela de a asigura condițiile favorabile creației culturale și protejării patrimoniului cultural, având ca principal obiectiv îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ, instituțional și de finanțare a domeniului cultural.

Sugestii de instituții cu potențial de angajabilitate pentru cei care intenționează să urmeze o carieră în diplomatie culturală și turism cultural prin valorizarea patrimoniului

Instituții guvernamentale

Ministerele de externe în țările membre ale Uniunii

Fiecare guvern din Uniunea Europeană și din întreaga lume are în componență un Minister de Externe. Acest minister este considerat între primele 3 ca importanță, alături de Ministerul Forțelor Armate și Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce arată importanța cu totul special pe care fiecare stat o acordă diplomației.

În Uniunea Europeană, Ministerele de Externe au o situație specială. Fără să fie vorba de subordonare a lor Comisarului European de Afaceri Externe, totuși, prin tratatul Uniunii

Europene, țările membre au renunțat la o serie de drepturi și o parte a suveranității naționale în beneficiul construcției Uniunii Europene, a politicii sale externe comune.

Marile decizii în situații de criză se iau de Consiliul Ministrilor Afacerilor Externe din statele membre ale Uniunii Europene prin consens și în unanimitate. Pe de o parte acest mecanism asigură fiecare ministru de externe dintr-o țară membră că are putere de decizie, pe de altă parte negocierile îndelungate pentru ajungerea la unanimitate pot afecta acțiunile de politică externă a UE (a se vedea întârzierile față de Statele Unite ale Americii în luarea unor decizii de sancțiuni împotriva Rusiei, în contextul crizei din Ucraina). În cadrul Ministerelor de Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene există secții de diplomatie publică sau chiar culturală. În ambasadele acestor state există, de obicei un atașat cultural, care coordonează sau susține activitățile de diplomatie culturală ale statului respectiv în alt stat din interiorul sau din afara Uniunii Europene.

În perioada interbelică au început să apară pe lângă ambasadatele unor importante state europene o serie de centre culturale ale acestora în alte state. Acestea aveau misiunea de a susține cercetarea patrimoniului cultural din unele țări precum Grecia, Turcia ori Italia, dar și de a populariza valorile culturale în aceste țări gazdă. Cele mai numeroase institute și centre culturale sunt cele ale Marii Britanii - British Council, respectiv ale Germaniei - Goethe Institut și Franței - Centrele culturale franceze.

În perioada interbelică, statul român a pus bazele unor centre culturale românești în Italia (Accademia di Romania din Roma, Institutul de la Veneția).

Ministerul Culturii este o instituție care nu lipsește în niciun guvern al vreunui stat. În același timp, în puține cazuri acest minister are vizibilitatea și finanțarea necesare pentru gestionarea patrimoniului cultural al unei țări. Unele ministere ale culturii se ocupă și de alte aspecte precum cercetare, tineret și sport.

Organizații private

Centrul Internațional pentru Studiul și Conservarea și Restaurarea Patrimoniului Cultural - ICOM este o organizație interguvernamentală înființată sub egida UNESCO în anul 1966 pentru conservarea patrimoniului cultural care își propune să îmbunătățească calitatea conservării, practicii, a vizibilității și importanței conservării patrimoniului cultural. Organizația are drept arii de interes activitățile de training, informare, cercetare, cooperare și advocacy.

Această organizație dispune de o bibliotecă relevantă pentru domeniul conservării și restaurării patrimoniului cultural cu cele peste 89 999 de titluri de carte, rapoarte și reviste de specialitate în peste 40 de limbi.

Consiliul Internațional al Muzeelor – ICOM este una dintre cele mai relevante organizații profesionale internaționale în domeniul protejării, cercetării și valorificării patrimoniului cultural. Această organizație a fost creată în anul 1946 de specialiștii din muzee, fiind considerată o organizație de interes public internațional, având un statut consultative pe lângă Consiliul economic și Social al Națiunilor Unite. În prezent ea numără peste 32000 de membri individuali și muzee din 136 de țări ale lumii, unde există 117 comitete naționale ICOM. Organizația este condusă de un președinte, un director general și un consiliu executiv. Un rol important în funcționarea sa îl au Adunarea generală și Comitetul de avizare. Secretariatul se află la Paris, în Casa UNESCO. ICOM a stabilit și recomandă membrilor săi, instituții și persoane fizice, standarde profesionale înalte și oferă ghiduri de bune practice. Între programele sale menționăm lupta împotriva traficului ilicit cu obiecte de patrimoniu cultural, medierea în patrimoniul cultural și artistic, turismul cultural etc. Dintre activitățile sale remarcăm conferințele generale, Ziua Internațională a Muzeelor, Expoziții mondiale, precum și activitățile în centrul propriu de training.

Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor - ICOMOS este o organizație internațională care se ocupă cu conservarea și protejarea siturilor istorice și culturale, promovând aplicații ale teoriei, metodologiei și tehnicilor în acest scop. Singura organizație neguvernamentală reprezentativă la nivel global are la baza sa respectarea principiilor Chartei privind conservarea și restaurarea Monumentelor și siturilor (Veneția, 1964). ICOMOS este o organizație cu peste 11 000 de membri individuali, 95 de comitete naționale și 27 de comitete științifice internaționale. Experții acestei organizații sunt din domenii diverse: arhitectură, istorie, arheologie, istoria artei, geografie, antropologie, inginerie și planificare urbană. Organizația se ocupă de diseminarea cunoștințelor în domeniul siturilor de patrimoniu istoric și cultural, se implică în elaborarea și implementarea convențiilor internaționale, observă și se implică în cazurile de risc privind patrimoniul imobil, în educație, training și proiecte, și de asemenea în stabilirea standardelor profesionale în domeniul patrimoniului cultural.

Alianța Europeană a Patrimoniului 3.3. este o organizație privată informal, care are la bază o platformă compusă din 30 de organizații europene și internaționale în domeniul patrimoniului cultural, cu activități principale pe cele de advocacy și lobby.

Federația Internațională a Arhitecților Peisajisti este o organizație privată ce desfășoară activități de lobby și advocacy în sprijinul patrimoniului peisajistic architectural din Europa, diseminând inițiativele europene în domeniul educației și cercetării.

Rețeaua Europeană a Turismului Cultural este o organizație privată a turismului și industriilor culturale din Europa care facilitează cercetarea, proiectele transnaționale și oferă răspunsuri la consultările Comisiei Europene.

Acțiunea Europeană Cultura este o organizație privată care se ocupă cu advocacy și lobby pentru promovarea culturii și artelor. Ea cuprinde peste 100 de organizații din domeniu.

Europa nostra, organizație de drept privat, este *Vocea patrimoniului în Europa* așa cum se autodeclară. Organizația cuprinde peste 400 de asociații și organizații ce activează în domeniul patrimoniului cultural. Ea întreprinde acțiuni de salvare a patrimoniului cultural european și oferă premiile Europa Nostra pentru patrimoniul cultural.

Organizații neguvernamentale

Rețeaua Europeană a Administrațiilor Centrelor de perfecționare culturală este o organizație neguvernamentală a instituțiilor de învățământ secundar și organizațiilor care au afaceri în domeniul managementului și educației de patrimoniu. Rețeaua are peste 100 de membri și este asociată UNESCO și Consiliului Europei.

Organizația Orașelor cu Patrimoniu Cultural Mondial este o organizație neguvernamentală care contribuie la implementarea convențiilor privind protejarea patrimoniului cultural și natural mondial și a Chartei de protejarea a Orașelor Istorice. Organizația încurajează cooperarea la nivel regional și internațional schimbul de informații și bune practici, asigură legăturile între cercetare și nevoile managementului local al monumentelor istorice și sensibilizează populația față de valorile de patrimoniu cultural și protejarea lor.

Fundația Culturală Europeană este o organizație neguvernamentală care oferă granturi, premii, inițiază acțiuni de advocacy, oferă servicii de training și o platformă online.

Forumul European al Asociațiilor de Patrimoniu este o organizație neguvernamentală care are drept obiectiv creșterea interesului publicului din Europa pentru patrimoniul arheologic în particular.

Rețeaua Internațională pentru Clădirile Tradiționale, Arhitectură și Urbanism – INTBAU este o organizație neguvernamentală [mondială] care susține clădirile tradiționale, menținerea caracterului local și condiții mai bune de locuit.

Fondul Mondial al Monumentelor – Europa este o organizație neguvernamentală care se ocupă cu advocacy, educație și training, respectiv reconstrucția monumentelor istorice după dezastre naturale.

Alte structuri interguvernamentale și neguvernamentale

Herein – Rețeaua patrimoniului european este o rețea interguvernamentală care are ca scop promovarea bunelor practici și adaptarea politicilor publice, contribuind la îmbunătățirea metodelor de guvernare. Rețeaua discută de o bază de date a politicilor la nivel european, precum și un tezaur de termeni în domeniul patrimoniului cultural.

Rețeaua europeană a centrelor Culturale – ENCC este o organizație publică ce urmărește dezvoltarea și impulsivitatea dezbaterilor despre identitatea și diversitatea culturală, dialogul intercultural și schimbul de bune practici între centrele culturale europene. Inițiativa se adresează în mod deosebit statelor membre ale UE din partea estică.

În cadrul Comisiei Europene există **Directoratul General pentru Educație și Cultură**. Aceasta este instituția executivă responsabilă cu politicile în educație, cultură, tineret, limbi și sport. Directoratul susține o serie de programe și proiecte prin *Europa Creativă și Erasmus*. Pe lângă directorul DGEAC există și un raportor al parlamentului european pentru aceste domenii.

Rolul comisarului european este să se adreseze problemelor comune, cum ar fi limitele mobilității profesioniștilor, barierele de finanțare și deficitele de competențe.

În Agenda Europeană pentru Cultură, pentru perioada 2010-2014 au fost stabilite șase priorități. Acestea sunt: promovarea diversității culturale, dialogului intercultural și incluziunii; promovare și susținerea industriilor creative culturale; creșterea competențelor și mobilității; promovarea și protejarea patrimoniului cultural și mobilității colecțiilor; promovarea culturii în relațiile externe; dezvoltarea statisticilor correlate și unei baze de evidență pentru sectorul cultural. Implementarea cu succes a programelor *Cultura 2000 și Media* va fi continuată prin

lansarea programului *Europa Creativă*, pentru perioada 2014-2020. În plus față de perioada anterioară se vor urmări un feedback prin rapoarte, studii și colectări de date pentru a se primi informații relevante pentru sectorul cultural și economia culturală. În același timp, față de trecutul exercițiu bugetar al UE se va pune un accent pe politicile de identificare a oportunităților de cooperare culturală internațională, pentru implementarea obiectivelor stabilite prin Agenda pentru Cultură. Se urmărește ca până în anul 2020 sectorul cultural să cunoască o dezvoltare impetuoasă așa cum s-a stabilit prin Planul pentru Cultură. Agenda pentru Cultură conține trei noi obiective strategice: promovarea diversității culturale și dialogului intercultural; promovarea culturii ca un catalizator pentru creativitate în cadrul programului de la Lisabona pentru creștere, angajabilitate, inovare și competitivitate; promovarea culturii ca un element vital în relațiile internaționale ale Uniunii Europene.

Cu privire la ultimul aspect, deosebit de important pentru creșterea capacității diplomației culturale a UE în atingerea obiectivelor de politică externă, obiectivele specifice sunt următoarele: creșterea rolului culturii în relațiile externe ale Uniunii Europene și politica sa de dezvoltare; promovarea Convențiilor UNESCO pentru protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale; încurajarea dialogului intercultural și interacțiunii între societățile civile din statele membre ale Uniunii Europene și alte țări nemembre; încurajarea cooperării între instituțiile culturale ale statelor membre ale UE, inclusiv institutele culturale, în țări nemembre cu partenerii din aceste țări.

UNESCO este agenția intelectuală a Națiunilor Unite creată pentru a identifica și utiliza căile educației și culturii pentru a crea și consolida punți de comunicare între națiunile afectate de două războaie mondiale devastatoare în mai puțin de o generație. Organizația își propune să construiască o rețea între națiuni, care să facă posibilă solidaritatea prin mobilizarea educației ca un drept fundamental și o condiție a dezvoltării umane, respective construirea unui dialog intercultural prin protejarea patrimoniului cultural și susținerea diversității culturale.⁶ În contextual actual al globalizării, dialogul intercultural este esențial pentru a putea trăi împreună în pace și a ne înțelege diversitatea. UNESCO este partea de diplomatie soft a Organizației Națiunilor Unite prin educație și cultură. Pentru a atrage atenția asupra patrimoniului cultural și natural comun, UNESCO a inițiat Lista patrimoniului mondial. Aceasta cuprinde un număr de 1007 monumente, dintre care 779 sunt culturale, restul fiind naturale. Pe teritoriul României sunt 6 monumente istorice și unul natural (Delta Dunării) pe această listă. UNESCO este organizația

care a impus o serie de convenții internaționale privind protejarea patrimoniului cultural tangibil și intangibil. În aceste convenții au fost definiți termenii cheie în domeniul patrimoniului cultural, recomandările către țările semnatare pentru protejarea și valorificarea acestor monumente istorice. Sub egida UNESCO se elaborează raporte de monitorizare și studii care propun soluții la monumentele istorice aflate în pericol. În același timp sunt elaborate cu privire la patrimoniul mondial și dezvoltarea durabilă, turismul cultural, educația și voluntariatul etc. De asemenea, UNESCO pune la dispoziție în sistem deschis fără taxă broșuri și studii în domeniul patrimoniului cultural și valorizării sale. Nu în ultimul rând, organizația acționează împreună cu parteneri publici și privați, guvernamentali și mai ales neguvernamentali pentru păstrarea și valorificarea acestui patrimoniu.

Instituții și centre aflate în rețeaua internațională a diplomației culturale prin valorizarea patrimoniului și turism cultural

Acestea sunt finanțate în general de ministerele de externe, respective muzeele și rețelele de muzee.

British Council

Înființat încă din anul 1934, British Council are drept scop crearea și dezvoltarea relațiilor din domeniul educației și culturii între Marea Britanie și alte țări ale lumii. Inițial s-a numit Comitetul Britanic pentru Relațiile cu Alte Țări, la scurt timp s-a denumit Consiliul Britanic pentru Relații cu Alte Țări, iar din 1936 doar British Council.

Primele arii vizate au fost țările mediteraneene și din Orientul Mijlociu, apoi țările mai sărace din Europa și America Latină. În multe cazuri British Council au găsit locație în sediile consulatelor, apoi chiar în sedii proprii. În timpul celui de al doilea război mondial, birourile din Europa și Orientul Mijlociu au fost închise, cu excepția celor din Suedia, Portugalia și Spania.

După război, din motive economice și ideologice o serie de birouri din Europa de est, China și Iran au rămas închise. În prezent British Council are peste 200 de birouri din peste 100 de țări ale lumii.

Goethe Institut

Goethe Institut Inter Nationes a fost inițial la Munchen, fondat în anul 1951. În prezent el are peste 140 de filiale în peste 70 de țări. Institutul susține școli în Germania și în străinătate, biblioteci, sponsorizează expoziții (inclusiv de patrimoniu istoric), filme, evenimente muzicale și teatrale.

În Germania sunt peste 2000 de muzee, unele cu cele mai mari colecții de pictură și obiecte arheologice. Menționăm aici Muzeul Pergamon, care are o vastă colecție de obiecte arheologice din Orientul Apropiat.

Institutul francez este o instituție publică creată la Florența de Julien Luchaire cu ajutorul Facultății de litere din Grenoble, pentru crearea unei legături culturale profunde cu țara respectivă. În prezent în întreaga lume funcționează peste 150 de institute franceze și aproape 1000 de Alianțe franceze sub egida Ministerului de Afaceri Străine și de Dezvoltare Internațională care promovează cooperarea culturală și cultura franceză.

Institutele Confucius - ambasadori culturali ai Chinei

Institutele Confucius fac parte din strategia Chinei de *national soft power* și de influență culturală internațională. Ele se regăsesc la nivel global, reprezentând viziunea decidenților Partidului Comunist Chinez, fiind calea de a răspândi o imagine bună a Chinei. Cele mai importante institute sunt în America de Nord, la Universitatea Stanford, Columbia și alte universități orientate spre cercetare. Dar, în atenția Chinei au fost și Peninsula Coreeană și Asia Central și de Sud, unde au apărut astfel de institute.

Informații utile cu privire la elemente de legislație în domeniul patrimoniului cultural-istoric

Legislația privind protejarea patrimoniului istoric în România are tradiții încă din secolul al XIX-lea, odată cu apariția Comisiei Monumentelor Istorice. Aceasta a luat ființă prin decretul regal nr. 3658 la data de 17 noiembrie 1892, respective în baza Legii pentru conservarea și restaurarea monumentelor publice. Inițial ea a cuprins 5 membri: Vasile Alexandrescu Urechia,

Titu Maiorescu și Constantin C. Arion desemnați de Ministerul de Culte și Instrucțiune Publică, Grigore Tocilescu — directorul Muzeului de Antichități și George Sterian, arhitect și raportorul legii din 1892. Numărul membrilor acestei comisii a ajuns la 9. Activitatea Comisiei Monumentelor Istorice s-a încheiat în anul 1948, când a fost desființată.

În perioada comunistă locul Comisiei Monumentelor Istorice a fost preluat de Comisia Științifică a Muzeelor (1951-1959). Din anul 1970 Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă iar din 1972 Consiliul Culturii și Educației Socialiste relua publicarea Buletinului Monumentelor Istorice, care din anul 1974 s-a denumit Revista Muzeelor și Monumentelor – Seria Monumente Istorice și de Artă (1974-1989). În anul 1990 a fost reînființată Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, care editează Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice și Revista Monumentelor Istorice. Din anul 2001, de redactarea acestor periodice se ocupă prin lege Institutul Național al Patrimoniului.

După revoluția din anul 1989, din motive considerate de unii specialiști ciudate, a fost abrogată legea privind protejarea patrimoniului cultural, fără a se pune ceva în locul ei până la Ordonanța de Guvern nr. 43 din anul 2000, care restabilea controlul autorităților publice asupra patrimoniului arheologic. Ulterior au apărut Legea nr. 378 din anul 2001 privind protejarea patrimoniului arheologic.

Legea nr. 422 din anul 2001 reglementa regimul juridic pentru protejarea monumentelor istorice. De asemenea, ea definea monumentele istorice ca fiind *bunuri imobile, construcții și terenuri situate pe teritoriul României, semnificative pentru istoria, cultura și civilizația națională și universală.*

Potrivit acestei legi, monumentele istorice *constituie mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic.* Pentru cercetarea, conservare și punerea în valoare a acestora se stabilesc măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar fiscal și tehnic.

Ulterior, prevederi privind protejarea patrimoniului cultural au fost incluse și în alte legi conexe care privesc probleme de urbanism sau dezvoltare teritorială, inclusiv obiective de infrastructură.

Convenții internaționale

În cursul Conferinței generale a UNESCO din 17 octombrie 1972, în a 17-a sesiune, la Paris a fost adoptată o măsură fundamental în protejarea patrimoniului cultural, *Convenția cu privire la protejarea patrimoniului mondial cultural și natural*.

Analizând contextul de atunci în care patrimoniul cultural și natural erau amenințate de deteriorare din motive climatice sau de uzura a timpului ori intervenția omului, participanții au decis că venise momentul implicării comunității internaționale în elaborarea unei convenții care să stopeze aceste tendințe negative pentru a recupera și transmite generațiilor viitoare acest patrimoniu.

În primul articol al convenției era definit *patrimoniul cultural* prin componentele sale majore: monumente cu valoare istorică, artistică ori științifică, grupuri de clădiri și situri.

Prin articolul 4, statele semnatare își asumau responsabilitatea de a asigura identificarea, protejarea, conservarea, prezentarea și transmiterea patrimoniului cultural și natural către generațiile viitoare, dispunând și alocarea de resurse material în acest sens. Prin aceeași convenție se stabilește înființarea unui Comitet al Patrimoniului Mondial, condus de un secretariat aflat în subordinea Directorului General al UNESCO și a unui Fond al Patrimoniului Mondial, gestionat de acest comitet.

Convenția pentru protejarea patrimoniului cultural subacvatic, semnată la Paris în 2 noiembrie 2001, își propune să protejeze și să pună în valoare toate urmele activității umane aflate parțial sau total sub apă (situri, structuri, clădiri, artefacte împreună cu contextul arheologic și natural), vase, avioane, conducte și cabluri mai vechi de 100 de ani.⁶ Preferabilă este conservarea in situ ca primă opțiune.

Recomandarea pentru protejarea patrimoniului cultural mobil, adoptată la 28 noiembrie 1978 definește patrimoniul cultural mobil, inclusiv istoric, ca fiind obiectele care sunt mărturii ale activității umane și pot fi arheologice, istorice, artistice, științifice și tehnice. Acestea sunt rezultate în urma cercetărilor arheologice (unelte, ceramică, inscripții, monede, bijuterii, arme ori resturi funerare), părți rezultate din dezmembrarea de monumente istorice, material antropologic și etnologic, obiecte artistice, manuscrise, documente arhivistice etc. Se recomandă implicarea instituțiilor publice și private în protejarea, conservarea și restaurarea lor, eliminarea riscurilor de conservare, prevenirea și limitarea traficului ilicit de obiecte de patrimoniu cultural.

Recomandarea privind salvarea și rolul contemporan al ariilor istorice, adoptată la 26 noiembrie 1976, definește ariile istorice și arhitecturale ca fiind situri preistorice, orașe istorice, vechi cartiere urbane, sate și cătune care trebuie conservate neschimbate. Aceste arii istorice trebuie văzute ca fiind de neînlocuit, ca ansabluri integrate, care trebuie salvate de creșterea intensității clădirilor modern.

Convenția pentru interzicerea și prevenirea importului ilicit, exportului și transferului de proprietate asupra proprietăților culturale, a fost adoptată la Paris, la 14 noiembrie 1970. Proprietatea culturală este proprietatea care, religioasă sau secular, este desemnată de fiecare stat ca fiind de importanță pentru arheologie, preistorie, literatură, artă sau știință. Țările semnatare recunoșteau că importul ilicit sărăcește patrimoniul cultural al țărilor de origine. Statele membre trebuiau să introducă un certificat de export pentru bunurile culturale, să interzică importurile fără certificat de export, să facă publice interzicerea importurilor ilicite.

De asemenea, statele membre vor interzice importul proprietăților culturale furate, statele de origine pot parcurge etapele recuperării bunurilor culturale, cu condiția despăgubirii către cumpărătorul de bună credință, Cererea de returnare se va face pe căi diplomatice. iar statul care cere restituirea va suporta toate costurile acestui incident.

Convenția privind protejarea proprietății cultural în cazul unui conflict armat cu regulile pentru executarea prevederilor convenției, adoptată la Haga la 14 mai 1954, recomanda părților semnatare să se abțină de la distrugerea ori deterioarea patrimoniului cultural în timpul conflictelor militare, să interzică actele de vandalism. În cazul ocupării unui teritoriu, partea ocupantă era responsabilă cu măsurile de conservare a patrimoniului cultural, cu respectarea dreptului de proprietate asupra acestuia. Nu era acoperit de protecția convenției patrimoniul cultural amplasat intenționat sau nu în apropierea unor obiective militare (gări, aerodromuri etc.) Convenția a fost completată cu un prim protocol, la Haga 14 mai 1954, respectiv al doilea protocol la Haga, 26 martie 1999.

Recomadări pentru studiul individual

1. Identificarea unor evenimente de promovare a patrimoniului cultural imaterial care au avut loc pe plan intern, în ultimii cinci ani.
2. Identificarea unor evenimente de promovare a patrimoniului cultural imaterial care au avut loc pe plan extern, în ultimii cinci ani.
3. Propunera unor inițiative pentru eficientizarea măsurilor de salvagardare a patrimoniului cultural imaterial.
4. Descrierea, pe scurt, a profilului de activitate a uneia dintre persoanele din România care au primit titlul de Tezaur Uman Viu UNESCO.
5. Descrierea, pe scurt, a activității din cadrul uneia dintre filialele din străinătate a Institutului Cultural Român.